

ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΔΩΡΙΔΟΣ
ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΔΩΡΙΚΗΣ
ΤΕΤΡΑΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΔΩΡΙΕΩΝ:
Κυπαίνου - Ερινεού - Βοΐου και Πίνδου π' Ακύφαντος

Καστελλιά Νέα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΙΝΑ & ΔΑΦΝΟΜΗΛΗ 1Α • 106 80 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210 3644715 - FAX: 210 3629750
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 43 (224) • ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2008 • ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΕΥΡΩ 0.20

ΜΟΥΣΕΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Το πλήρωμα του χρόνου για την επέκταση και λειτουργία του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης έφθασε και θα πρέπει να το ιδούμε όλοι σοβαρά και υπεύθυνα.

Αυτό που άρχισε πριν από πενήντα χρόνια θα πρέπει τώρα να ολοκληρωθεί. Πρωτοστάτες οι ιερείς του χωριού μας είδαν το θέμα με διορατικότητα και ενάργεια.

Το 1986 ο παπα Χαράλαμπος ίδρυσε σωματείο με την επωνυμία «Εθνολογικό Μουσείο - Δανειστική Βιβλιοθήκη» με την έγκριση του Πρωτοδικείου Άμφισσας, το οποίο όλα αυτά τα χρόνια έμεινε σε απραξία. Μερικά από τα ιδρυτικά μέλη είναι πλέον μακαρίτες. Έχουμε το καταστατικό και πάνω σ' αυτό θα στηριχθούμε για τις επόμενες ενέργειες μας. Απαραίτητο να εγγράψουμε και νέα μέλη και απευθυνόμαστε σε όσους θέλουν να προσφέρουν, να εγγραφούν και να βοηθήσουν. Ακολούθως θα εκλέξουμε Διοικητικό Συμβούλιο που θα αναλάβει και τις περεταίρω ενέργειες.

Με όσους είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε το θέμα, όλοι συμφωνούν στην χρήση του χώρου της Αποθήκης του Συνεταιρισμού, που δεν χρειάζεται στους αγρότες. Για να μεταβιβασθεί η χρήση για το σκοπό αυτό θα πρέπει να αποφασίσει η Γενική Συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού και πιστεύουμε ότι δεν θα υπάρχει αντίστοιχη.

Η συνέχεια είναι δύσκολη, αλλά εξαρτάται από την διάθεση των μελών να εργασθούν. Θα αρχίσουμε να μαζεύουμε τα αντικείμενα - εκθέματα του Μουσείου και βιβλία για την Βιβλιοθήκη και πιστεύουμε, ότι όλοι θα συμβάλουμε σ' αυτό. Παράλληλα θα γίνουν ενέργειες για την διαμόρφωση του κτιρίου σε Μουσείο - Βιβλιοθήκη. Τα κονδύλια που απαιτούνται τα έχουμε εξασφαλίσει. Κάποιες μελέτες όπως Αρχιτέκτονος, Πολιτικού Μηχανικού, Μηχανολόγου Μηχανικού πιστεύουμε ότι θα είναι προσφορές Καστελλιώτων Ειδικών Επιστημόνων.

Όλες οι ενέργειες μας αποσκοπούν στην ίδρυση και λειτουργία ενός Λαογραφικού Μουσείου - Δανειστικής Βιβλιοθήκης. Ομως γίνονται και σοβαρές ενέργειες, για την διεξαγωγή ανασκαφών στην Δωρική Τετράπολη.

Ευελπιστούμε ότι μέχρι τότε θα είναι έτοιμο και το Μουσείο για να υποδεχθεί τα αρχαιολογικά ευρήματα και να λειτουργήσει και αρχαιολογική συλλογή. Όλα θα εξαρτηθούν από τις ανασκαφές και ευχόμαστε να είναι πολλά και μεγάλου ιστορικού ενδιαφέροντος.

Καστελλιώτες γρηγορείτε! Και πάλι ευρίσκεται πριν όλη η θυρών μας ο κίνδυνος, τα κεφαλάρια του χωριού μας να μετατραπούν σε σεληνιακά τοπία, από προγραμματισμένη επιφανειακή εξόρυξη βωξιπών. Το περιβάλλον, όπου νυν, είναι αδιαπραγμάτευτο! Τέτοιες αφαγιστικές προθέσεις, δεν θα περάσουν ποτέ! Καστελλιώτες γρηγορείτε! Όλοι ενωμένοι:

Μιά πυγμή

Μιά θέση αμετακίνωτη

Μιά φωνή

ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΩΡΙΚΩΝ & ΔΡΥΟΠΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(Ιδρυσις - Σκοπός)

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ: Από τριετίας και πλέον, με πρωτοβουλία του Στρατηγού Β. Λευκαδίτη και του Ιατρού Χαρ. Στοφόρου και τη Νομική συνδρομή του Λογοτέχνου - Δικηγόρου Γ. Χαλαστά, καταρτίστηκε καταστατικό για την ίδρυση Εταιρίας Δωρικών Μελετών

(ΔΩΡΙΜΕΛ), με έδρα το ευρισκόμενο στο κέντρο των Δωρικών πόλεων το χωριό Καστέλλια (Ερινεό).

Πολλά τα προβλήματα για τη λειτουργία μιας τέτοιας εταιρίας με πολύ ευρύ θέμα, όπως επεσήμανε τούτο και ο Επίτιμος Αρχηγός της Αερο-

πορίας Α. Παπανικολάου. Ευτυχώς ο εκλεκτός μελετητής της περιοχής Οικονομολόγος Γ. Πουρνάρας, με τη συνδρομή του Δικηγόρου - Λογοτέχνου Δ. Χαλαστά, συνέταξαν πλέον ευρύτερο σε σκοπό νέο Καταστατικό, με έδρα τα γραφεία της Ομοσπονδίας Συλλόγων Παρανασσίδος, σπου ελάχιστα αρνητικά θα υπάρξουν, για τη συγκρότηση και λειτουργία της Εταιρίας.

Ηδη προσήλθαν πλέον των είκοσι ιδρυτικά μέλη και αναμένεται η δημοσίευση του ιδρυτικού.

Ο ΣΚΟΠΟΣ: Οπως διαμορφώθηκε το καταστατικό, με

(Συνέχεια στη σελίδα 8)

Διαδικτιακοί Καστελλιώτες

1. www.kastellia.org.gr (K. Μυρμήρης)

2. www.kastellia.gr/loc/ks/kn.asp. (Π. Μπάσσιος). Πριν από πολλά χρόνια τα Καστελλία απόκτησαν την πρώτη τους ιστοσελίδα. Ήμασταν πρωτοπόροι τότε, που μόνο λίγες μεγάλες πόλεις διέθεταν ιστοσελίδα.

σία είναι προσφορά ενός ακόμη νέου Καστελλιώτη του Πάνου Μπάσσιου γιοιού της Μαίρης Αυγερίου. Παρ' όλες τις επαγγελματικές του ασκολίες, αφιερώνει μέρος του ε-

(Συνέχεια στη σελίδα 8)

Από ένα γάμο στα Καστελλία το 1950

(Βλέπε επιστολή του συμπολίτη μας Σταμάτη Γραβιά σελ. 6)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλούνται όσοι εκ των επιτυχόντων εις Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. επιθυμούν να συμπεριληφθούν στους βραβευθησόμενους στην εκδήλωση που διοργανώνει ο Σύλλογός μας, να μας αποστείλουν βεβαίωση επιτυχίας και μία φωτογραφία μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2008.

Φιλοξενούσαμε το τελευταίο Σαββατοκύριακο στενό μας φιλό στο χωριό. Είχαμε απλώσει πέρα τα πόδια μας, στο τραπέζι είχαν παραταχθεί απ' τα κέρια της νοικοκυράς το τσίπουρο με τ' ασπραλατισμένα σχετικά, πέρα απ' το ποτάρι κι όσο έφτανε το μάτι σπράδενε ο κάρπος με τις κορυφογραμμές, τυλιγμένος ο τόπος στη γαλάνη του δειλινού, πουλιά πετούσαν πάνω απ' το κεφάλι μας και ματωμένα σύννεφα σέρνονταν στον ουρανό, σ' έπαιρνε μια μυρουδιά από κέδρο, πουρνάρι, έλατο και πλατάνι καθώς καπέβαινε τ' αεράκι απ' τα βουνά. Αχ τι ομορφιά! Άπλα, πράσινο και πουσκία ανακατωμένη με τη γαλάδα απ' το τσίπουρο που 'ντυνε τον τόπο.

- Ήθελα να σε ρωτήσω, μου λέει σε

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ

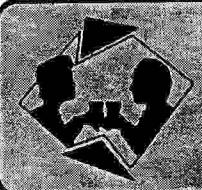
Η ΕΞΟΔΟΣ

μια σπιγμή ο μουσαφίρης μου, πως εξηγείς το γεγονός να θρηνούμε κάθε βδομάδα, κάθε βδομάδα σε κάθε έξοδο τόσα θύματα και τραυματίες. Ούτε μέτωπο να ήταν. Και θα ξανάρθει το τρίμερο, να πούμε, και θα ξαναγίνει το ίδιο. Βέβαια ο καθένας για τον εαυτό του ούτε που το σκέφτεται, όπως εγώ κτες που μπήκα στ' αυτοκίνητο κι ήρθα κι ούτε που κάθησα να σκεφτώ και να το λογαριάσω. Όρμουσα κι όπου φύγει... Και νομίζω, φίλε μου, πως ο

καθένας ορμάει κατά το χωριό του, κατά το χωριό του υποσιού του με την παραδία του, κατά το εξοχικό του φίλου και του συγγενή. Τι λένε οι στατιστικές; Τι συμπέρασμα έβγαλες; Φταίνε οι δρόμοι; Πίνουν, τρέχουν, φταίνε οι αταράντες!

Γέλασα, γέλασα με το ύφος του.
- Τάπες όλα εκτός απ' το κυριότερο.
- Δηλαδή;
- Η μεγαλούπολη, φιλε, αυτό το σύγχρονο τέρας του πολπισμού. Είδες τι

είπες όταν καθίσαμε στο καγιάτι; "Τί ωραία πούναι εδώ! Τί άλλα, τι πουσκία". Βάλε τώρα απ' την άλλη μεριά που κατοικείς. Βγαίνεις στο μπαλκόνι και βλέπεις το τοιμενταριό. Κι από πάνω προθεσμίες, τρεχάλες, ουρές, καυσαέρια, λογαριασμοί, μπλεξίματα, σάγχος, εκκυερισμός, θόρυβοι, μια κατάσταση ψυχής σα νάκεις δέκατα. Κι έρχεται το κάλεσμα της σχόλης, σαν εγερτήριο καμπάνιας. Η φυγή. Να φύγεις να γλυτώσεις. Να κουρνιάσεις στο χωριό σου, να πετάξεις παπούτσια, κάλτσες, γραβάτες, παντελόνια, να πας να πέσεις στη θαλασσά, να τινάσσεις ελεύθερος, άνθρωπος. Να τι πληρώνεις καμιά φορά. Και το πληρώνεις ακριβά...
Γ. Αγιοργιώπης

ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Καλλιόπη Αθαν. Τσακρή - Παναγιωτάτου και ο σύζυγός της Σωκράτης, στις 18-8-08 απέκτησαν αγόρι.

- Η Αγγελική και ο Απόστολος Δ. Χουλιάρας στις 2 Φεβρουαρίου 2008 απέκτησαν κόρη.

- Η Χριστίνα Τσιμπλή και ο Κωνσταντίνος Νίκ. Κοτσιμός απέκτησαν το τρίτο τους παιδί ένα υγιεστάτο αγόρι.

- Η Βιβή και ο Νικόλαος Χ. Κουτρούμπας απέκτησαν κόρη.

Τα «Κ.Ν.» εύχονται στους ευτυχείς γονείς να τους ζήσουν.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Η Αναστασία και ο Δημήτριος Ν. Τσακνιάς την Κυριακή 29 Ιουνίου 2008, στον Ι. Ν. Εισόδια της Θεοτόκου στο Κάστρο Λαμίας βάφτισαν την κόρη τους και την ονόμασαν Νικολέτα.

- Η Βίκυ Παν. Παπά και ο σύζυγός της, Βασίλειος Παπάς στις 30 Αυγούστου 2008 στον Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής Άμπλιανης Λαμίας βάφτισαν την κόρη τους και την ονόμασαν Ευθυμία. Ακολούθησε δεύτερο και γλέντι σε κέντρο της περιοχής.

ΓΑΜΟΙ

- Στις 19.09.2008 στην Αγία Τριάδα στο Γάζι Ήρακλείου Κρήτης τελέστηκαν οι γάμοι της Γιάννας Κου-

Τριμηνιαία Έκδοση
«ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»
Ιδιοκτησίας του
Προοδευτικού Συλλόγου
«ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ»

Οδός Σίνα & Δαφνομήπη 1Α
Αθήνα - Τ.Κ. 106 80
Τηλ. 210-36.29.750
Fax. 210-36.29.750

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:
pskastel@otenet.gr
Α.Φ.Μ. 090381071
ΚΩΔΙΚΟΣ: 4490

Συντάσσεται
από Επιτροπή του Δ.Σ.
Εκδότης

Αθανάσιος Ι. Γραμματικός
Θεαγένους 10
Αθήνα - Τ.Κ. 116 34
Τηλ.: 210-72.29.373
Fax: 210-72.34.311

Αριθμός φύλλου 224
ΙΟΥΛ. - ΑΥΓ. - ΣΕΠΤ. 2008
♦♦♦

Ηλεκτρονική σελ/σπ -
Εκτύπωση
ΑΦΟΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ Ο.Ε.

Γερανίου 7 - 2ος όροφος
Τηλ. - Fax: 210-52.38.107
E-mail: costaszi@yahoo.gr

Τεχνικός σύμβουλος
Κ. ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ
Αγοραστήου 20 - Αθήνα
Τηλ.: 210-52.36.835

ντούρη, θυγατέρας της Ευαγγελίας Κυριαζή, με τον εκλεκτό της καρδιάς της Γιώργο Ν. Γκαβόπουλο.

- Στις 20.09.2008 στη Θεσσαλονίκη τελέστηκαν οι γάμοι του ιατρού Γεωργίου Αυγερίου με την εκλεκτή δεσποινίδα Δώρα Στράντζα.

- Στις 26.09.2008 στην Αγία Σκέπη Παπάγου τελέστηκαν οι γάμοι του Ιωάννη Μαλεβίση και της Αικατερίνης Βενιζέλου. Ακολούθησε τρικούβερτο γλέντι με πολλούς προσκεκλημένους.

- Τα «Κ.Ν.» εύχονται μια χαρούμενη ζωή στους νεόνυμφους.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε η Αφροδίτη σύζυγος Παν. Κ. Παπαδάκη και κηδεύτηκε στο Νεκροταφείο Βύρωνα στις 21-6-08.

- Απεβίωσε η Αικατερίνη Μάνου το γένος Ν. Στοφόρου στις 2-7-08 ετών 91.

- Απεβίωσε η Κωνσταντίνα Κ. Παπαδήμα στις 19-7-08 ετών 92.

- Απεβίωσε η Κούλα Ν. Αποστολοπούλου στις 5-8-08 ετών 87 και εκηδεύθη στα Καστέλλια στις 7-8-08.

- Απεβίωσε η Ελένη Ι. Παπανικολάου (Γιαννέλου) στις 6-8-08 και κηδεύτηκε στον Ελαιώνα, όπου και διέμενε.

- Απεβίωσε η Γιαννίτσα συζ. Ηλ. Χαμηλού και κηδεύτηκε στα Καστέλλα στις 11-7-08 ετών 78.

- Απεβίωσε η Φρόσω Ν. Κοντολάτη το γέννος Δημ. Κρανιά και Μαρίας Ασημ. Κουδούνα και κηδεύτηκε στην Γραβιά στις 23-8-08 ετών 75.

- Στις 21.09.2008 σαν περιστέρι πέταξε από κοντά μας και χάθηκε στον ουρανό, βρισκόμενος στο χωριό μας, ο 19χρονος φοιτητής της Γεωλογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Διονύσης Βαρδακαστάνης, γιός της Γιάννας Ε. Αποστολοπούλου και του Κώστα Βαρδακαστάνη.

Εμείς οι «Ζώντες και περιλειπόμενοι» θα κρατήσουμε αιώνια στη μνήμη μας άσβεστη, τη φλόγα της νιότης του.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Στις 15-3-2008 στον Ι. Ν. Μεταμορφώσεως Σωτήρος Πλάκας, έγινε το 40ήμερο μνημόσυνο της Ελένης Εσκιτζούπούλου - Σταρατέλου.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Ο Δημήτριος - Ιωάννης, γιοίς του Ευαγ. Δ. Τσακνιά κατόπιν εξετάσεων, πέτυχε και εισήλθε στην Σχολή Πυροσβεστών του Πυροσβεστικού Σώματος.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Ο κ. Δημήτριος Α. Χουλιάρας προήχθη στον βαθμό του Αντισμηνάρχου και με

απόφαση του Γ.Ε.Α. ανέλαβε τα καθήκοντα του Δ/ντούρη Υποστήριξης της 359 ΜΑΕΔΥ στο ΤΑΤΟΙ.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

- Η κ. Λευκή χήρα Ευθυμίου Κουσουρή, προσέφερε εις μνήμη του συζύγου της 50 ευρώ για τους σκοπούς του Συλλόγου μας.

- Ο Μενέλαος Εστκιτζόπουλος εις μνήμη της μητέρας του Ελένης προσέφερε 70 ευρώ για τους σκοπούς του Συλλόγου μας.

- Η Δέσποινα Ζ. Τσακρή προσέφερε 100 ευρώ για τους σκοπούς του Συλλόγου μας εις μνήμη των Γεωργίας Ζ. Κοτσίκη και Ιωάννου Π. Τσακρή.

- Ο Στέφανος Αποστολόπουλος προσέφερε 200 ευρώ για τις ανάγκες του Συλλόγου μας εις μνήμη των Γεωργίας Ζ. Κοτσίκη και Ιωάννου Π. Τσακρή.

- Η οικογένεια του Αντιστρατήγου ε.α. Αθανασίου Παπανικολάου προσέφερε 150 ευρώ για τους σκοπούς του Συλλόγου μας εις μνήμη της Σωκράτη Αλεξίου, κουμπάρου του υιού του Κωνσταντίνου.

- Το ζεύγος Αγγέλα και Μάνθος Δημητρίου προσέφερε 50 ευρώ για τους σκοπούς του Συλλόγου μας εις μνήμη της αγαπημένης τους θείας Καλλιόπης Κάρλου το γένος Νικολάου Τσακάλου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

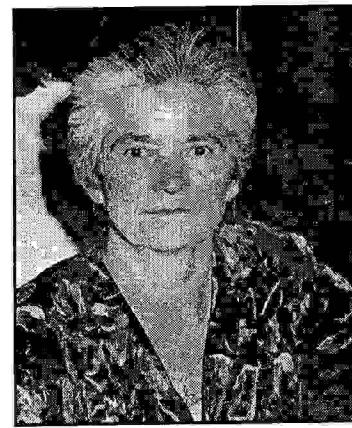
Η οικογένεια της Γιαννούλας Ευαγ. Μπάκα θέλει να ευχαριστήσει από καρδιάς όσους συμπαραστάθηκαν στην πρόσφατη δοκιμασία της οικογένειας της και να απευθύνει ένα ελάχιστο Δημόσιο ευχαριστώ στον Δήμαρχο Γραβιάς κ. Μαναβά που με τον Κοινόταρχη κ. Ν. Λίτσιο παραχώρησαν τον Ξενώνα της Κοινότητας για την διαμονή της οικογένειας, τον πατέρα Κών/νο που είχε την έμπνευση της αποκατάστασης, τον κ. Κών/νο Μπαλωμένο, που με την κ. Ε. Λευκαδίτη σταθήκαν πρωτεργάτες, αφιερώνοντας πρωταρική δουλειά και χρόνο τον κ. Αθ. Τσακνιά, τον Ν. Η. Κορόμπη, τον κ. Ιωάννη Π. Καρακόστα που εργάσθηκαν αφιλοκερδώς, την κ. Χρ. Χουλιάρα και την κ. Δήμητρα Σεγδίτσα, για όσα προσέφεραν και όλους όσους ανώνυμα και επώνυμα σταθήκαν στη μνήμη της γράμματα. Σπουδασέ στην Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης με φωτισμένους δασκάλους και εργάστηκε ως καθηγήτρια φιλόδοξος στη μέση εκπαίδευση και τερμάτισε την καριέρα της ως Λυκειάρχης. Διέθετε έντονη παρουσία, συναισθηματική ευφυΐα, κάρισμα λόγου και δημιουργική φαντασία. Η γονεία της ήταν ένα κράμα της αθωότητας και του αυθορμητισμού της, της απόλυτης έλλειψης πονηρίας και ενός οξείου κριτικού πνεύματος, μιας ευθυθολίας που καμιά φορά σόκαρε με την αληθεία της. Δεν αγαπούσε τις τυπικότητες

και την ομοιότητα. Η οικογένεια της ήταν ένα κράμα της αθωότητας και του αυθορμητισμού της, της απόλυτης έλλειψης πονηρίας και ενός οξείου κριτικού πνεύματος, μιας ευθυθολίας που καμιά φορά σόκαρε με την αληθεία της. Δεν αγαπούσε τις τυπικότητες

Αυτοί που μας έφυγαν**ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ συζ. ΗΛΙΑ ΧΑΜΗΛΟΥ**

ετών 78

Την 12.7.08 απεβίωσε και κηδεύτηκε στο χωρίο μας εν μέσω γενικού πένθους ο Γιαν-

 Ηλιά Χαμηλού, γένος Σ. Σιεργιοπούλου. Υπόδειγμα πραγματικής νοικοκυράς, συζύγου και μπέρας, περιβαλλόταν από την αγάπη και την εκτίμηση όλων των συγχωριανών μας. Πρόσχαρη και μειλίχια για όλους, μοίρασε την καλοσύνη της παντού και σε όλους. Ευδόκησε να μεγαλώσει τα παιδιά της και να τα ιδεί καλά αποκατεστημένα, αλλά και εγγόνια και δισέγγονα. Τα «Κ.Ν.

Με την πρώτη επικοινωνία, αμέσως σε κυριεύει μια εγκαρδιότητα και η άμεση διαπίστωση, ότι πρόκειται για άνθρωπο προστό. Μάλιστα πολύ προστό. Όσο περνάει η ώρα με την παραπέρα επαφή, σου εμπεδώνεται πλέον για τα καλά η απτή παρουσία του φτασμένου δημόσιου άνδρα και τελικά, χωρίς να το θέλεις, έρχεται μόνη της και σε κατακτάει η έντονη ταλαντούχα μορφή του πολιτικού.

Βέβαια ως αφετηρία η Σεγδίτσα έδωσε το φως, τον καθαρό νου και τον αέρα του ορεινού, μα πρώτ' απ' όλα τη λεβεντιά, με συνισταμένη μιαν απόφια δομή του πανελεύθερου και του αληθινού και ο βράχος που είχε μέσα του, θεμελίωσε παραπέρα μια στέρεα πίστη ακλόνητη, με χαρακτηριστικά την ακράτητη τόλμη και την άφοβη εκκίνηση, πέτρινο βαθύ στέρεο θεμελίωμα.

Συνακόλουθα οι Καστελλιώτικες καταβολές του από την μητρική πλευρά, του χάρισαν την διακριμένη πνευματικότητα και το όραμα που τον συνοδεύει. Η αλήθεια είναι, ότι ο εντοπισμός τους, η διεργασία και η αφοσίωσή τους, πραγματοποιήθηκαν απ' τα παιδικά του ακόμα χρόνια, από τότε που περνούσε τα καλοκαίρια στο χωρίο μας με τ' άλλα συνομήλικά του Καστελλιώτικα, παίζοντας μέσα σ' ένα χωρίο με τους πεντακόσιους τόσους επιστήμονες, που ο ένας στους τρεις εχει τελειώσει Ανώτατη Σχολή, μέσα σ' ένα χωρίο που όπως προσφύως απάντησε στον τότε Νομάρχη Φωκίδας ο παλιός κοινοτάρχης του, όταν ρωτήθηκε:

«Τί παράγει το χωριό σας;», στεγνά, αναφέροντας, ότι

«Παράγει καπνά και στρατηγούς». Οι πνευματικές αυτές Καστελλιώτικες καταβολές που κρατούν ακόμη από την Τουρκοκρατία αδιάκοπα ως τα σήμερα, είναι ολοφά-

ΝΙΚΟΣ ΦΟΥΣΕΚΗΣ (Ένα μικρό πορτραίτο)

νερες απάνω του με προάρχουσα τη δωρική λιτότητα που τον διακρίνει.

Με μία πρωτόφαντη ευληψία κυριάρχησαν απάνω του τα πρώτα γράμματα και το πρακτικό μυαλό του προσανατολίστηκε αμέσως στις θετικές επιστήμες, όπου ακολουθώντας τον τεχνικό κλάδο με ευδόκιμες σπουδές στο Πολυτεχνείο, τελείωσε Πολιτικός Μηχανικός. Νέος ξεκίνησε το επάγγελμα, αλλά ο πλατύς ορίζοντας του γεννημένου ταλαντούχου πολιτικού, όπως ήταν επόμενο, τον μετέστρεψε αμέσως στα κοινά.

Εκλέγεται στην αρχή Δημοτικός Σύμβουλος στην Άμφισσα κι' όταν φανερώθηκαν οι κρούνοι των διοικητικών και των δημόσιων ικανοτήτων του, εκλέγεται επανελλημένα Δήμαρχος και συνέχισε να επανεκλέγεται για μιαν ολόκληρη οκταετία αδιάκοπα. Εκεί πλέον δόθηκε η ευκαιρία να απλωθεί η διοικητική του αξιοσύνη και να επιτελεσθούν στο Δήμο της Άμφισσας μια σειρά από έργα, που κανείς πρωτύτερα δεν είχε αποτολήσει. Την πραγμάτωση τους. Δεν ήταν μόνο η πληθώρα των πραγμάτων του, αλλά και η άμεση και επιτακτική επιβολή με καίριο στόχο την περαιώση και την παράδοση όλων αυτών των πραγμάτων ποιηθέντων επί των ημερών του μεγάλων δημοτικών έργων στην κοινή χρήση.

Τα μεγάλο έργα εμπνεύσεων, εκτός από την πρόβλεψη και την οργάνωση για την εκτέλεση τους, προσαπαιτούν συνεργάτες. Εδώ η θητεία στον Δήμο της Άμφισσας, έ-

δωσε μια σειρά από ευκαιρίες, πέρα από την έμπνευση να δοκιμαστούν και η οργάνωση και η εκτέλεση. Δηλαδή καθαρό ζήτημα επιλογής συνεργατών. Είναι γενικά κι

των συνεργατών του στο έργο του, δεν υπήρξε απλά πετυχημένη, αλλά και με εξαιρετη ποιοτικά και χρονικά απόδοση. Πέρα όμως από όλα αυτά τον χαρισματικό πολιτικό, κυρίως τον χαρακτηρίζουν ο λόγος του και η γραφή του. Σε κάθε ευκαιρία της απαραίτητης ομιλίας του, είτε αυτή ήτο συμμετοχική συνεδριακή, είτε χαιρετισμός, είτε πανηγυρική, βασικός θεμελιακός γνώμονας της υπήρξε η αποσταγματικότητα, μέσα από μια καίρια σπονδύλωση του θέματος. Ανάλογη εκφραστικά είναι και η γραφή του. Λιγή, κατανοητή και συνθετική εμπειριερόμενη και συνεκτική in medias res, όπως καθιερώμενά στη διεθνή γραμματολογία έχει προσονομαστεί ο ευθύς λόγος, σε σχέση με το σχολιαζόμενο αντικείμενο.

Και ο πιό απλός άνθρωπος που θα ζητήσει να τον ίδει για το πρόσεξε απλώς, αλλά την έκανε με απόλυτη στάθμιση και με ακρίβεια. Γιατί άλλο συνεργάτης, άλλο συναλλασσόμενος. Ο πρώτος είναι συνδημοιουργός, ενώ ο δεύτερος είναι απλός προμηθευτής. Για τον πρώτο η εκτίμηση είναι στη συμβολή του, ενώ για το δεύτερο παραμένει απλώς η πρόκριση της ποιότητας και ο συμφεροντικός καθορισμός της αξίας. Πρέπει να σημειωθεί, κρίνοντας πάντοτε από το αποτέλεσμα, ότι η επιλογή

σιος άνδρας, γνωρίζει πολύ καλά και σε βάθος το χρέος που επιτελεί προς τον πολίτη, τον οποίο τιμά, όποιος κι αινί. Επίσης γνωρίζει σε βάθος όλα τα τεκταινόμενα γύρω από την Διοίκηση και οι απαντήσεις του και οι λύσεις του δεν είναι ποτέ περιστρεφόμενες ή δολιχοδρομούσες, αλλά απέτες και στέρεες, είτε αρνητικές είναι αυτές είτε θετικές και πάντοτε τεκμηριωμένες. Ποτέ δεν προσπαθεί να γίνει αρεστός, αλλά ευθύς, έντιμος και σαφής, όπως είναι ο χαρακτήρας του, μη υπολογίζοντας το κόστος και τις επακολουθίες εκτιμήσεις του συνομιλητή του «πάντοτε την αλήθεια ομιλώντας, πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους».

Γεγονός παραμένει, ότι η υπερδεκαετής θητεία του στον Δήμο της Άμφισσας με την ακάθεκτη και πολωσιδή δράση του, προσεκτικά αποθησαυρισμένη, του χρησιμεύσεις αληθινό εφαλτήριο για την σημερινή του ανοδική πορεία στο αξίωμα του Νομάρχη Φωκίδας. Ήδη μέσα στο λίγο χρονικό διάστημα της τωρινής του θητείας, έχει διακριθεί και διακρίνεται για την ευστοχία του στον Διοικητικό Τομέα, τις ποικιλες δραστηριότητες του και την ανάλωση των πνευματικών και παραγωγικών του δυνάμεων στο πολύ βαρύ έργο του.

Αν στα πάρα πάνω πειριπτικά παρατιθέμενα, ολιγώρισμες ή στη σύντομη τούτη σκιαγραφία παραλείψαμε ουσιώδη και χαρακτηριστικά ή σημαντικά επιτεύγματα, δηλώνουμε ότι οι προθέσεις μας ήσαν αγνές να παρουσιάσουμε σε γενικές γραμμές του άνδρα και το έργο του και ας μας συγχωρήσει, την άγνοιά μας, όπου σταθήκαμε συνοπτικοί ή άδικοι ή περάσαμε παρασιωπώντας σημαντικές του προσφορές στους συμπολίτες μας και στην Πολιτεία.

Αυτοί που μας έφυγαν

της Γιώτα στην Αθήνα. Εκεί πλησίον της ζούσε και η μπέρα της, που έφυγε ύστερα από σύντομη ασθένεια. Τα «Κ.Ν.» συλλυπούνται τα παιδιά της και τους συγγενείς της.

ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΣ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΣ του ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Απεβίωσε τον Ιούνιο σε ηλικία 91 ετών και κηδεύτηκε στην Αθήνα μία από τις εκλεκτότερες και επιβλητικότερες μορφές της Ρουμέλης, ο στρατηγός Πανουργίας Σ. Πανουργίας, πέμπτος κατά σειρά απόγονος του οπλαρχηγού γέρο-Πανουργία, ο οποίος υπήρξε μία από τις αγνότερες μορφές της Επανάστασης του '21.

Γεννήθηκε το 1917 στην Αθήνα, ήταν έγγαμος και είχε ένα γιο. Φοίτησε στις ακάδημειες της Ευελπίδων, Εφαρμογής Ιππικού, Πολέμου, Πληροφοριών, Τεθωρακισμένων, Εθνικής Αμύνης, Αρμάτων Η.Π.Α., Διοίκησης Επιτελών Η.Π.Α.

Στρατιωτική σταδιοδρομία: αξιωματικός μονάδων τεθωρακισμένων, καθηγητής Σ.ΕΘ.Α.,

επιπλέον Δινος Συντονισμού Γ.Ε.ΕΘ.Α., ακόλουθος Ε.Δ. στην πρεσβεία της Βόρνης, επιτελάρχης Σ.Δ. Αιγαίου, δ/ντης Β' Γραφείου Γ.Ε.Σ.

Συμμετείχε στον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο του 1940-41 ως διοικητής Ίλιος Ιππικού, κατόπιν διέφυγε στη Μέση Ανατολή όπου διετέλεσε διμορίτης του Ιερού Λόχου, με τον οποίο πολέμησε στα Κύθηρα, στα Δωδεκάνησα και στα Κυκλαδες.

Αν και τραυματίστηκε σοβαρά στο θώρακα το Δεκέμβριο του 1944 σε συμπλοκή με τους Γερμανούς στη Μίλο, ζήτησε να παραμείνει στο στρατεύμα. Συμμετείχε στον Ερμύλιο Πόλεμο ως διοικητής Ίλιος του Α' Συντάγματος Τ/Θ. Ταξίαρχος την 21.04.1967, αποτραπεύτηκε κατόπιν με το βαθμό του υποστρατήγου.

Ανέπιυστες έντονης αντιστασιακή δράσης κατά της δικτατορίας (συνιδρυτής της οργάνωσης «Ελεύθεροι Έλληνες»), συνέληφθη το 1969, κρατήθηκε 15 ημέρες στην Ε.Σ.Α., επέθη σε απομόνωση για 300 ημέρες

και στη συνέχεια εξορίστηκε σε Σαμοθράκη, Τσοτύλι και Θέρμο για ενάμιση χρόνο. Αποκαταστάθηκε κατά τη μεταπολίτευση και αποστρατεύτηκε με το βαθμό του αντιστράτηγου.

Πολιτική σταδιοδρομία: σύμβουλος επί στρατιωτικών θεμάτων του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Καραμανλή, θυελεύτης Φθιώτιδας (Ν.Δ.) σειράς εκλογές 1974, 1981, 1985, υφυπουργός Μεταφορών 1974-76, πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. Εθνικής Αμύνης.

Αποσύρθηκε οριστικά από την πολιτική

Σχετικά με αναφορές και δημοσιεύσεις στα τοπικά μέσα ενημέρωσης, που το τελευταίο διάστημα εκφράζουν απόψεις και προβληματισμούς για τη δραστηριότητα των Μεταλλείων Βωξίτη της S & B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. στην Φωκίδα, κρίνουμε απαραίτητο να ενημερώσουμε τους κατοίκους του Νομού, σωστά και ολοκληρωμένα, για την πορεία του Μεταλλείου, τις προοπτικές και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει.

1. Η μεταλλευτική δραστηριότητα της S & B Βιομηχανικά Ορυκτά στο Νομό Φωκίδας απορρέει από την εκρύθωση δημοσίων παραχωρήσεων, με την οποία έχει εκχωρηθεί στην εταιρεία το δικαίωμα της μεταλλευτικής έρευνας και εκμετάλλευσης βωξίτη. Η αξιοπόντηση αυτών των παραχωρήσεων αποτελεί υποχρέωση της εταιρείας και ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο απολαμβάνει τα καθορισμένα μισθώματα έναντι των πωλήσεων του εξορυσσομένου μεταλλεύματος.

2. Το μετάλλευμα εξορύσσεται μέσα από την γη και αυτό επιφέρει διαταραχές στην μορφολογία και στην βλάστηση του τοπίου. Η δραστηριότητα αυτή διέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία, που επιβάλλει την έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) των συναρμοδίων Υπουργείων Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., Ανάπτυξης και Γεωργίας, που καθορίζει τους περιβαλλοντικούς όρους βάσει των οποίων διενεργούνται οι εξορύξεις του βωξίτη.

3. Σύμφωνα με την νομική αυτή διαδικασία το Μεταλλείο έλαβε έγκριση για επεμβάσεις σε 9.244,5 στρέμματα εκ των οποίων:

- Τα 2.000 περίπου στρέμματα αφορούν παλαιές εκσκαφές προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την απόρριψη υλικών εξόρυξης και να αποκατασταθούν πλήρως, διαφορετικά θα παρέμεναν ως έκουν σήμερα.

- Τα 5.000 περίπου στρέμματα αφορούν την έκταση στην οποία δραστηριοποιείται σήμερα το Μεταλλείο και

- τα λοιπά 2.250 περίπου στρέμματα αφορούν μελλοντικές εκμεταλλεύσεις και δεν έχουν ακόμη θηγεί.

4. Η έγκριση για το σύνολο της έκτασης των 9.244,5 στρεμμάτων ζητήθηκε συνοδικά διότι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ως ο νόμος ορίζει, πρέπει να αντιμετωπίζονται ενιαία και αθροιστικά.

5. Άναφέρεται ότι από τα παραπάνω 7.000 στρέμματα που έχουν θηγεί, τα 3.000 έκουν αποκατασταθεί ή βρίσκονται προς αποκατάσταση, εκ των οποίων για περισσότερα των 1.500 στρεμμάτων, και μετά α-

Ενημερωτική Επιστολή των Μεταλλείων Βωξίτη της S & B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.

Αναδημοσιεύουμε από την εφημερίδα "Φθιωτιδιοφακίς" ενημερωτική επιστολή των Μεταλλείων Βωξίτη προς γνώση των αναγνωστών μας, η οποία τώρα περιπλήθει εις γνώση μας.

πό έλεγχο από την αρμόδια Δασική Υπηρεσία, πιστοποιήθηκε η πλήρης εφαρμογή των υποχρεώσεων αποκατάστασης και έκουν επιστραφεί στην διαχείριση του Δημοσίου.

παραπεινόμενη λοιπόν αυτή δικαστική εκκρεμότητα αναγκάζει το Μεταλλείο στην δίψη μέτρων προσαρμογής της δραστηριότητας του, προκειμένου να συνέχισει να είναι θιάσιμη η δειπουργία του.

9. Όσον αφορά το προσωπικό, σήμερα στο Μεταλλείο απασχολούνται περίπου 195 άτομα με σχέση εξαρτημένης εργασίας και περίπου 150 άτομα προσωπικού εργοδάθων από την Φωκίδα. Στο διάστημα δε 2003-2005, έγιναν νέες προσλήψεις 75 εργαζομένων, αριθμός ενδεικτικός της δυναμικής της απασχόλησης υπό ομαλές συνθήκες λειπουργίας του Μεταλλείου.

10. Η αναφορά ότι παλαιότερα οι απασχολούμενοι εργαζόμενοι αριθμούσαν πλεόντων 1000 ατόμων είναι αληθής. Π.χ. το 1980 το Μεταλλείο απασχολούσε 1180 άτομα με μέσο όρος πημερορίσθιο εργαζομένου που έχει έκτοτε αυξηθεί σε τρέχουσες τιμές περίπου 20 φορές, ενώ η μέση τιμή διάθεσης του μεταλλεύματος, σε δολάρια ΗΠΑ στο ίδιο διά-

σημεριά, έχει παραμείνει περίπου στα ίδια επίπεδα. Με βάση αυτά θα δεδομένα της αγοράς, δεν θα πάτων ποτέ δυνατή η συνέχιση της δειπουργίας του Μεταλλείου με τέτοιες συνθήκες αγοράς, εάν δεν επιτυχάνετο αύξηση της παραγωγικότητας με εισαγωγή νέας τεχνολογίας, με επενδύσεις σε αποδοτικότερη υποδομή και εξοπλισμό και με τη συνεχή ανάπτυξη εξειδικευμένου προσωπικού.

11. Τέλος και όσο αφορά στην επιφανειακή έναντι της υπόγειας εξόρυξης που αποτελεί κυριαρχό σημείο διαφωνίας όπως εκλαμβάνεται από πολλούς, αναφέρουμε ότι η επιφανειακή εκμετάλλευση δεν μπορεί να αντικατασταθεί πάντα από υπόγεια, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου το μεταλλεύμα είναι στην επιφανεία ή πολύ κοντά σε αυτή, για λόγους ασφαλείας και οικονομικότητας του έργου.

H S & B είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός βωξίτη στην Ευρώπη με κύρια δραστηριότητα στην Φωκίδα. Η συμμετοχή της δραστηριότητας του βωξίτη

στο σύνολο των δραστηριοτήτων του Ομίλου S & B ανέρχεται περίπου στο 12% του ενοποιημένου κύκλου εργασιών. Στόχος της εταιρείας είναι η σταθεροποίηση επίσης παραγωγής βωξίτη στο επίπεδο των 1,5 εκατομμυρίων τόνων, προκειμένου να καλύψει ανάγκες ζήτησης για τις διάφορες χρήσεις του συγκεκριμένου μεταλλεύματος τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως. Επισημαίνεται ότι με την πρόσφατη συμφωνία προμήθειας βωξίτη προς το Αλουμίνιο της Ελλάδος, καθώς και με τις δοιπέρισσες συμβατικές υποχρεώσεις του Μεταλλείου στο εξωτερικό, διασφαλίζεται η δειπουργία του Μεταλλείου σε αυτό το επίπεδο παραγωγής τουλάχιστον για την επόμενη δεκαετία και προφανώς η διατήρηση της συνδρομής του στην οικονομική ανάπτυξη της Φωκίδας.

Η διατήρηση της δειπουργίας του Μεταλλείου βωξίτη στην Φωκίδα είναι υπόθεση των εργαζομένων του και των κατοίκων της Φωκίδας. Πιστεύουμε ότι η πλειοψηφία του κοινωνικού συνόλου επιθυμεί την συνέχιση της δειπουργίας και ανάπτυξης του, και υπό την προϋπόθεση αυτή η εταιρεία θα συνεχίσει να επενδύει στην περιοχή.

Γ. Λάμπας - 30 Μαΐου 2006
- Διευθυντής Μεταλλείου

ΤΟ ΣΠΑΣΜΕΝΟ ΚΟΝΤΑΡΙ

Κάθε χρόνο τέτοια μέρα πενθώ τη μνήμη του μπροστά σε μια φωτογραφία του τοίχου. Ανοίγει πίσω απ' τάλικα κείλη, τα χαρούμενα μάτια και το νεανικό καθάριο μέτωπο πλαγιά ενός βουγού και μια παρέα φαντάρων με τη σημαία κι έναν ξανθό ανθυπολοχαγό μπροστά τρέχουν να φτάσουν στην κορφή.

- Αέρα! Αέρα!

Πατούν τάρβυλα άγρια πάνω στις πέτρες, αστράφτουν οι λόγχες στις πρώτες πλιακτίδες, διυτί ζεστά κέρια πιάνουν την πεσμένη σημαία, φτάνουν στην κορφή, σπικώνουνται και μπάζουν το κοντάρι, μα ξάφνουν μια σειρά βόλια στη στήθη των ρίχνουν στα γόνατα, σπάει το κοντάρι, πέφτει και κείνος μπροστά τρέχουν να φτάσουν στην κορφή.

Νύχτες με σκέψη που θρηνούνται φίλοισα κρύψει τα ματωμένα στην στήθη, τα κοκκαλωμένα μεταξένια μάτια που κύτταζαν μεσ' τη σκόνη το καράκωμα, γονατιστή καϊδεψα δειλά με το παιδικό κεράκι τις πλάτες και τους ιδρωμένους κροτάφους που χρύσει το πλίον, ο ίδιος. Κυματίζει πιάνος στη στήθη απ' το φθινοπωρινό φεγγάρι, συντροφίες ανθρώπων τραγουδούν μέσ' τη νύχτα, ένας άλλος άντρας παίρνει στο διπλανό δωμάτιο τα φίλια της μπτέρας, κάποιο παιδί με τρομαγμένα μάτια προσέκυνεται στο σκοτάδι για τον άνεμο που σφυρίζει πάνω απόνα βουνό, για το γδούπο ενός κορμού σαν πέσιμο δέντρο στη γη που άκουσε στα διένειρα του.

—Πώς έγινε, "θείε"; τον ρώτησε.

—Είμασταν πλαϊ-πλαϊ, είπε εκείνος, κι ανεβαίναμε τρέχοντας το βουνό. Κοντά στην κορφή άρπαξε απόναν πεσμένο τη σημαία, πάτησε πρώτος απάνω κι ανασπάκωσε τα κέρια να μπήξει το κοντάρι. Τότε τον πήραν οι σφαίρες. Πλέφτοντάς στα γόνατα τοσκάστηκε το κοντάρι και μπάπτηκε στο χώμα και κείνος έπεσε μπροστά μ' ανοιχτά τα μάτια, του 'φυγε το δίκωχο απ' το κεφάλι και κατράκυλε στο κείλι απ' το καράκωμα.

Το σπίτι μας βρίσκεται σε μια γωνιά της πόλης, που την κόβουν σταυρωτά δυό δημόσιοι δρόμοι. Απ' το ανατολικό του παράθυρο είδα τον ήλιο λίγες

μέρες πριν πέσει στο βουνό, δωμέσα άγγιξα τα πράγματα που αγάπησε, είδα κάποτε το σακάκι του ακουμπημένο γεμάτο έκφραση σε μια καρέκλα, εδώ πέρα μούλειψε το σκοτωμένο πατρικό στήθος ν' ακουμπήσω το παιδικό μάγουλο και το παιγνίδι, το στοργικό και δυνατό χέρι με κείνες τις φουσκωτές γαλάζιες φλέβες στην πάχη της παλάμης που 'πεσε νεκρό κάτω απ' τη σημαία, πλάι στο καράκωμα...

Νύχτες με σκέψη που θρηνούνται φίλοισα κρύψει τα ματωμένα στην στήθη, τα κοκκαλωμένα μεταξένια μάτια που κύτταζαν μεσ' τη σκόνη το καράκωμα, γονατιστή καϊδεψα δειλά με το παιδικό κεράκι τις πλάτες και τους ιδρωμένους κροτάφους που χρύσει το πλίον, ο ίδιος. Κυματίζει πιάνος στη στήθη απ' το φθινοπωρινό φεγγάρι, συντροφίες ανθρώπων τραγουδούν μέσ

Στο βρειοδυτικό άκρο της πεδιάδος του Κηφισσαύ, το οποίο είναι γνωστό σήμερα ως η περιοχή Γραβιάς - Δαδίου, ευρίσκεται η αρχαία Δωρίς, η οποία περιλαμβάνει ολόκληρη την ορεινή περιοχή του σημερινού Δήμου Δωριέων και τις απολήξεις του δρους Οίτη. Οι Δωριείς ιδρυσαν σε αυτή την άγονη περιοχή τέσσερις πόλεις, ήτοι, το Κυττίνιο, τον Ερινεό, το Βούιον και την Πίνδο, οι οποίες είναι γνωστές ως Δωρική Τετράπολις. Δεν έχουν προσδιοριστεί τοπογραφικά πλήρως ακόμη, αν και μπορεί να ιδεί κανείς μέχρι και σήμερα τα σωζόμενα ερείπια τους.

Τις ερεύνησαν τόσο ο Bursian όσο και ο Lelling, χωρίς να προσδιορίσουν την τοποθεσία τους. Εδώ, θα θέλαμε λοιπόν να μιλήσουμε περί της άγνωστης ακόμη τοπογραφίας της αρχαίας Πίνδου, επειδή το θέμα μας, αφορά την πόλη αυτή. Μπορεί κανείς την πόλη αυτή εύκολα να καθορίσει, διότι ο Στράβων με πολύ ακρίβεια την προσδιορίζει: «υπέρκειται δ' η Πίνδος του Ερινεού, παραρεῖ δ' αυτήν ομώνυμος ποταμός εμβάλλων εις τον Κηφισσόν ου πολύ της Λιλαίας ἀπωθεν». Βάσει αυτού προσδιορίζουμε την Πίνδο επί του αποτόμου λόφου στην αριστερή όχθη του Κουβιστιανού, σε μια απόσταση 45 λεπτών από τον Ερινεό (Κάτω Καστέλι) και πλάι από την είσοδο της Στενής, όπου μερικά θεμέλια από ακανόνιστους πολυγωνικούς λίθους συναντούμε, εκεί ευρίσκονται τα ερείπια ενός μεσαιωνικού φρουρίου, η ιστορία του οποίου εδώ ιδιαιτέρως μας ενδιαφέρει.

Αναφορά των τεσσάρων πόλεων της Δωρίδος δεν απαντάται κατά τη βυζαντινή περίοδο, εκτός του Βούιου, το οποίο στο «Συνδέδημο του Ιεροκλέους» (530-535 μ.χ.) αναφέρεται μεταξύ των πόλεων της «Ελλάδος ή Αχαΐας» με την ονομασία Βοέ. Μόλις κατά τους μεταβυζαντινούς χρόνους, ακριβέστερα κατά τους χρόνους της Φραγκοκρατίας στην Ελλάδα, ευρίσκουμε να γίνεται μνεία για οχυρό και φέουδο της Γραβιάς, σε φραγκικές, λατινικές και ιταλικές πηγές. Σύμφωνα με αυτές της πηγές το οχυρό (φρούριο-κάστρο) της Γραβιάς, πρέπει να ευρίσκεται επί της οδού από Λαμία (Ζητούνι) προς Άμφισσα (Σάλωνα), δηλαδή στη θέση του σημερινού χωριού Γραβιά, το οποίο έγινε πολύ γνωστό από την Ελληνική Επανάσταση (1821). Προσπαθήσαμε να βρούμε τα ερείπια του αναφερθέντος οχυρού και είμαστε βέβαιοι, ότι αυτά τα ανακαλύψαμε πάνω στο λόφο επί της αριστερής όχθης του

ΤΟ ΦΕΟΥΔΟ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ

(Ιστορική μελέτη του Καθηγητού Γ. Κάλλια, δημοσιευμένη το έτος 1936 στο Περιοδικό BYZANTINISCHE ZEITSCHRIFT N. 36 σελ. 330 η Α' περιοχή της Γραβιάς MÜNCHEN επ' αυτού πίναξ 411)

Κουβιστιανού, όπου στη συνέχεια τα προσδιορίσαμε πάνω στη δωρική πόλη Πίνδο, σε μια τοποθεσία, η οποία είναι από τη φύση της κατάλληλη για οχύρωση, δεξιά της διαδρομής από Καστέλι προς Κουκουβιστάτα, 1 1/2 ώρα μακριά από το σημερινό χωριό Γραβιά και στην περιοχή τού προ εβδομηκονταετίας εγκαταλειμμένου χωριού Παλαιό Καστέλλι. Το σημερινό όνομα του ερειπίου είναι Πύργος. Ταυτόχρονα είναι αυταπόδεικτο, ότι και το υπερκείμενο χωριό Παλαιό Καστέλλι, είχε το ίδιο όνομα. Υπολογίζουμε ότι αυτή η διαφοροποίηση του ονόματος προέκυψε σταν ο Πύργος, ο οποίος έφερε από τους κυριαρχούντες Φράγκους το όνομα Καστέλλι εγκαταλείφθηκε και οι κάτοικοι αυτού του Πύργου ιδρύσαν το χωρίο στην δεξιά όχθη του Κουκουβιστιανού, πάνω στην πλαγιά. Ασφαλώς μετέφεραν μαζί τους το όνομα και το απέδωσαν στο χωριό. Όταν με την πάροδο του χρόνου στο χωριό καθιερώθηκε η ονομασία Καστέλλι, τα ερείπια ονομάστηκαν με την ελληνική λέξη Πύργος. Ακόμη και σήμερα Πύργος σημαίνει «Έπαυλη, μέγας οίκος», ενώ αντίθετα η ονομασία του φρουρίου της ακρόπολης μιας πόλεως ονομάζεται σήμερα κάστρο. Παραμένει ακόμη να διερευνηθεί, πώς το όνομα Γραβιά λησμονήθηκε ως όνομα του φρουρίου και προσαρτίστηκε στο σημερινό χωριό Γραβιά. Γραβιά σήμαινε πρώτον ο ποταμός, ο οποίος ρέει πλησίον του Πύργου και έδινε το όνομα σε όλη την Περιοχή. Τους χρόνους κατά τους οποίους ονομάστηκε έτσι το Φραγκικό φρέουδο δεν επρόκειτο για χωρίο ή πόλη, αλλά για την περιφέρεια του ποταμού Γραβιάς. Ως όνομα του ποταμού η Γραβιά αναφέρεται από τον Μελέτιο Μητροπολίτη Αθηνών και από τον Buchon, ο οποίος επίσης μιλάει για τη θέση του διοικητηρίου του οχυρού της Γραβιάς, αλλά οι εκθέσεις του είναι ασαφείς σε αυτό το σημείο. Ο Buchon παραπλανήθηκε από το όνομα μετά την Επανάσταση (1821), του πλησίον στο φρυμισμένο Χάνι της Γραβιάς ιδρυθέντος χωριού Γραβιά, με το να ταυτοποιήσει αυτό το χωριό με το αρχαίο φρέουδο, όταν πριν από το 1821 υπήρχε μόνο το ονομαζόμενο Χάνι της Γραβιάς, ενώ ο τόπος, όπου βρίσκεται σήμερα το χωριό, έ-

φερε το όνομα Σόνισκα, το οποίο σήμερα φέρει μόνο η διαμέσου του χωριού ρέουσα πηγή. Το Χάνι ονομάστηκε Χάνι της Γραβιάς, επειδή βρίσκοταν στην Περιοχή του ποταμού Γραβιά, μια ονομασία ποταμού, η οποία επιζέι ακόμη για τους παλαιοτέρους κατοίκους του Κουκουβιστιανού. Μετά την Επανάσταση, το μεγάλο γεγονός της μάχης στο Χάνι και η δρυση του ομωνύμου χωριού, συνετέλεσαν ώστε το όνομα Γραβιά να περιοριστεί μόνο για το χωριό.

Αυτό που μας πείθει, ότι το ερείπιο το ονομαζόμενο σήμερα Πύργος, είναι η φραγκική Γραβιά, είναι η ευρισκομένη στο Βιβλίο της Κουγκέστας παρατήρηση, ότι η Γραβιά βρίσκοταν στην οδό από τα Σάλωνα προς το Ζητούνι μέσω Σιδηροκάστρου, και το γεγονός ότι μόνο αυτό το ερείπιο φρουρίου συμφωνεί με την προαναφερθείσα τοποθεσία και η εγκατάσταση του Πύργου ταιριάζει απόλιτα ως έδρα των φράγκων κυρίων.

Για να ενισχυθεί αυτός ο τελευταίος ισχυρισμός θα πρέπει να διερευνηθούν, η τοποθεσία, το σχέδιο, το σύστημα οχυρώσεως, ο τρόπος της κατασκευής και τα υλικά του οικοδομήματος. Ο Πύργος, τον οποίο ταυτίζουμε με το μεσαιωνικό κάστρο της Γραβιάς, πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ενός οχυρού, δηλαδή τους δρους μεγιεινής της τοποθεσίας, εύκολες δυνατότητες κυκλοφορίας, ομαλό επίπεδο πάνω από απότομο βραχώδη λόφο και καλούς όρους προμηθείας ποσιμού νερού. Ενδεικνύονταν για την εγκατάσταση ενός φρουρίου, επίσης και για λόγους οικονομίας, διότι μόνο οι δυο πλευρές, η δυτική και η βόρεια χρειάζονταν να περιτειχιστούν, επειδή η ανατολική και η νότια πλευρά καταλήγουν η κάθε μια σε κατακόρυφο βράχο και μόνο η βόρεια πλευρά ήτο εύκολο προσβάσιμη. Κάτω στους πρόποδες του λόφου ρέει ο ποταμός Πίνδος (Κουκουβιστιανός). Την ασφάλεια της τοποθεσίας είχαν επισημάνει και οι αρχαίοι Έλληνες και γι' αυτό είχαν ιδρύσει εκεί την πόλη Πίνδο, από την οποία διακρίνεται ακόμη και σήμερα στη δυτική πλευρά του οχυρού, η βάση ενός πολυγωνικού τείχους ύψους 1,5-2 μέτρων και μήκους 7-8 μέτρων. Το σχήμα του γύρω χώρου της μεσαιωνικής εγκαταστάσεως είναι σχεδόν ελλειπτικό. Το πλάτος από δυτικά προς ανατολικά είναι περισσότερο από 60 μέτρα, το μήκος από βορρά προς νότο περίπου 120 μέτρα. Έχει ένα κυκλικό τείχος που δεν μας δίνει καμία ένδεικη για το ύψος του, επειδή σε μερικά σημεία βρίσκεται σε ύψος 2 μέτρα και σε μερικά τμήματα είναι τελείως κατεύθυνση. Τουντίον το ύψος των τειχών, τα

οποία βρίσκονται στην κορυφή του λόφου και το 1,60 μέτρα πλάτος του κυκλικού τείχους, μας κάνουν να συμπεριλαμβάνουμε, ότι το ύψος του κυκλικού τείχους δεν ήταν μικρότερο από 6 μέτρα. Αυτό το τείχος, το οποίο όπως προεπιπλήκτη, απέκλειε μόνο τη δυτική και βόρεια πλευρά, σχηματίζει, ακολουθώντας το έδαφος, μια κυρτή γραμμή. Το κυκλικό τείχος διακόπτεται στη βόρεια πλευρά από ένα μικρό αμυντικό πύργο.

Επί του απωτάτου ύψους του λόφου ευρίσκονται τα ερείπια ενός ορθογωνίου κτηρίου, το οποίο ήταν διηρημένο σε τέσσερις χώρους.

Αυτό εχρησιμοποιείτο ως κατοικία του Κυρίου της Γραβιάς. Η φρουρά και οι άλλοι κάτοικοι του φρουρίου κατοικούσαν έξω μεταξύ του κυκλικού τείχους και της κατοικίας του Κυρίου, όπου ευρίσκονται ακόμη και σήμερα ερείπια από σπίτια. Στα διατηρημένα μέχρι σήμερα της κατοικίας, υπάρχουν πολεμίστρες διαφόρων μεγεθών, των οποίων το άνοιγμα γίνεται πλατύτερο προς το εσωτερικό. Το πλάτος του κυκλικού τείχους (1,60 μ.) και του εσωτερικού κτηρίου (1,20 μ.), είναι μόνο 1,10 μ. Άλλα γνωρίζουμε, ότι τα πλάτη και τα ύψη ενός τείχους πόλεως είναι διάφορα, αναλόγως με την Περιοχή. Κατά την κατασκευή τηρήθηκαν μόνο οι κύριοι κανόνες της κατασκευαστικής τέχνης και υπήρξε απόκλιση από τους κανόνες αυτής από διάφορες αιτίες, ιδιαίτερως εξαιτίας της διαμορφώσεως του εδάφους.

Για να προσδιορισθεί χρονολογικά ένα οχυρό μας βοηθάει, εκτός από τις λογοτεχνικές πηγές, και η εξέταση της κατασκευής του στο σύνολο της. Το φρούριο της Γραβιάς δυστυχώς προς αυτήν την κατεύθυνση δεν μας δίνει σημεία αναφοράς. Εξά-

ρα από αυτό και προορίζοντο στο να προστατεύουν τους πολεμιστές.

Ο αναφερθείς αμυντικός πύργος στη βόρεια πλευρά (μέγεθος 5x5 μ.), είχε σκοπό να διασφαλίζει τη μοναδική πύλη. Υπήρχαν, κατά τον Rochas, στην αρχαία και μεσαιωνικ

• Ευχαρίστως δημοσιεύουμε την επιστολή του συμπολίτη μας Σταμ. Γραβιά από ετών εγκατεστημένου στη Μελβούρνη της Αυστραλίας. Τον ευχαριστούμε για τα καλά του λόγια, την παλιά φωτογραφία και την γενναιότατη οικονομική ενίσχυση.

Μελβούρνη 1-8-08

Αγαπητοί μου συγχωριανοί, γειά σας

Πρώτα απ' όλα θέλω να σας συγχαρώ για την τριμηνιαία εφημερίδα «Καστελλιώτικα Νέα» που εκδίδετε και μας κρατάτε ενήμερους με νέα του χωριού μας που τόσο αγαπήσαμε και αγαπάμε και ειλικρινά η σκέψη μας βρίσκεται ταχτικά κοντά σας, στα αγαπημένα πρόσωπα συγγενείς και φίλους, στα παιδικά εκείνα όμορφα αγγάνια αλλά στερημένα χρόνια που όλοι μας τα νοσταλγήσαμε.

Ένα από καρδιάς ευχαριστώ για τα παρήγορα λόγια που αφιερώσατε για την αξιολάτρευτη μητέρα μου Αλεξάνδρα Στ. Γαβριά, μια ηρωίδα και άξια μητέρα που ήταν ο σωτήρας μου ο άγγελός μου. Η μητήρ μητέρα μου η παραμένει βαθιά χαραγμένη μέσα στην καρδιά μου και θα παραμείνει εκεί μέχρι και εγώ να κλείσω τα μάτια μου.

Αγαπητοί μου συγχωριανοί

Σκοπός αυτής της επιστολής είναι να κάνω γνωστά στους νέους του χωριού μας, πώς γινόταν ο γάμος τα παλιά καλά εκείνα χρόνια στο χωριό μας, εσωκλείντας και μία φωτογραφία της εποχής εκείνης γύρω στο 1950. Επίσης να συνδράμω με μία επιταγή των \$ 200 για τις ασκηνείς προσπάθειες που καταβάλλετε να μας κρατάτε ενήμερους δια μέσου της τοπικής μας εφημερίδας «Καστελλιώτικα Νέα».

Στο γάμο λοιπόν που αναφέρομαι γαμπρός ήταν ο Γιάννης Αποστολόπουλος ο γιός του Λιαζοκοθύμιου από τα Λυκόρραχα. Οι οργανωπαίχτες είναι: Κιθάρα εγώ ο Τάκης Γραβιάς, Σαντούρι ο Κώστας Μακρής, Κλαρίνο κάποιος Κατσίκας, αλλά το βιολιτζή δεν τον θυμάμαι. Είχαμε λοιπόν μαζεύτες στο σπίτι του γαμπρού εμείς οι οργανωπαίχτες, οι συγγενείς του, φίλοι και γειτόνοι αλλά και άλλοι χωριανοί. Εκεί μπροστά στην αυλή του σπιτιού του αρχίσαμε να παίζουμε τα όργανα. Πολλοί χόρευαν, άλλοι τραγουδούσαν ή άκουγαν μουσική. Οταν ο γαμπρός ετοιμάστηκε κατέβηκε κάτω και εκεί στην αυλή μαζί με τους άλλους που χόρευαν, χόρεψε και αυτός. Μετά όλοι μαζί, μπροστά οι οργανωπαίχτες και πίσω ο γαμπρός με τους συγγενείς και φίλους, βγήκαμε στο δημόσιο δρόμο με κατεύθυνση για τον Άγιο Αθανάσιο που είναι στην άκρη του χωριού μας. Κοντά στις Μηλιορδείκες αχυρώνες μας περίμενε ένα φορτηγό. Ο οδηγός του φορτη-

γού ήταν Καστελλιώτης παντρεμένος στη Γραβιά. Ανεβήκαμε όλοι στο αμάξι και πήγαμε στο σταθμό Μπράλου να πάρουμε τη νύφη. Εκεί είχαμε πάλι χαρές και ξεφαντώματα. Δε όμως ποτέ έγινε ο γάμος αλλά πιστεύω να ήταν Φθινόπωρο στη δεκαετία του 50, γιατί όπως θα δείτε στη φωτογραφία αρμάθες καπνού είναι κρεμμασμένες στις αχυρώνες.

Αν τη φωτογραφία δεν τη θέλετε για το αρχείο σας να την δώσετε ή στην οικογένεια Αποστολοπούλου ή στον Παναγιώτη Μακρή στο γιο του σαντουριέρη. Βέβαια είναι στη διάθεσή σας, εάν θέλετε να προσθέσετε ή να αφαιρέσετε απ' αυτά που σας γράφω.

Σας ευχαριστώ για τη φιλοξενία να είστε καλά και πάντα να μας σκέπεστε και να μας ενημερώνετε κάτι που εκτιμούμε ιδιαίτερα και σας ευχαριστούμε.

Χαιρετισμούς στους απανταχού Καστελλιώτες

Με φιλικούς χαιρετισμούς

ΤΑΚΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ

☆ ☆ ☆

ΦΩΝΕΣ ΒΟΩΝΤΩΝ

– Μαρή, τα μάθατι; Θα βιάσ' νε, λέσι, κι μας!

(Η Αλεφάντω)

– Αι φήμαι οργάζουσι (Δρυάδες και Αμαδρυάδες)

– Ουργάζουσι, ουργάζουσι, αλλά άμα... ουργάζουσι

κι ου Θιός, τότις θα ίδουν!

(Η καλογερούλη)

– Ιγώ, πάντους, άλλου δώρου σε άτακτα παιδιά δεν ματακάνου!

(Ο Αη Βασίλης)

– Μα... σας κάνουμε αποκάσταση!

(Τα Γραφεία)

– Δε θέλου αλλ' αποκάσταση' σας λέσου!

(Το Περιβάλλον)

– Αποκάστασας, είπις; (Διακορευθείσα Χαράδρα)

– Εγώ θέλω βαθιά και όχι επιφανειακά!

(Η Εξόρυξη)

– Οικολόγοι, σώστε μας! (Λύκοι και Φίδια οικολογικά)

– Δος ΗΜΙΝ σήμερον!

(Το Σήμερα)

– Και με μένα τι θα γίνει;

(Το Αύριο)

– Ό,τι, έγινε και με μένα

(Γης Μαδάμ)

– Are you crazy?

(Homo Touristicus)

– Ολύμπιε Δία! Αγγέλλω

Υμίν εκ της πάλαι ποτέ υπό Δωριέων Ασελήνου, καλούμενης και νυν σεληνιακής Γκιώνας, ότι, αν ο θρόνος Σου, Μεγάλε, εδράζεται επί βωβίτων, την... έβαψες! Ουκέτονται ΑΥΤΟΙΣ Θεοί έτεροι, πλην εμού! Και... SORRY, δηλαδή.

(www.kerdoosermis.gr)

– Ευτυχώς, εμένα, με τα "ήξεις - αφίξεις" του Λοξία Απόλλωνα, με πήρε ξώφαλτο. Από τότε δε, που σταμάτησαν να χρησιμοποιούν το όνομά μου, οι σχέσεις μας βελτιώθηκαν αισθητά. Έπαψα κι εγώ να συννεφιάζω...

(Ο Παρνασσός)

Και για την αντιγραφή

I. A. ΜΑΚΡΗΣ

(ωτακουστής)

ΕΚΘΟΣΕΙΣ

«Η πατρότητα με τα μάτια ενός Καστελλιώτη»

Διαδικτυακός Καστελλιώτης

Τις προάλλες, είχα την ευκαιρία και συνάμα την τιμή και χαρά, να παρευρεθώ σε μια πολύ διμορφη εκδήλωση στο κέντρο της Αθήνας, όπου ο συμπατρίωτης μας, ο Κώστας Στοφόρος, παρουσίασε το βιβλίο του "Ημερολόγιο ενός Πατέρα (1) - Τονείς για πρώτη φορά" των εκδόσεων "Κριτική".

Έφθασα σχετικά νωρίς και αποφάσισα να μπω στο χώρο της εκδήλωσης, να χαιρετήσω το συγγραφέα και να καθίσω.

Έτσι κι έκανα... Συνάντησα τον Κώστα και αφού τα είπαμε για λίγο, είδα τον αδερφό του και τη μητέρα του και κατόπιν κάθισα σε μια καρέκλα. Σε λίγο, ο χώρος της εκδήλωσης γέμισε ασφυκτικά.

Απέναντι μας υπήρχε ένα τραπέζι στο οποίο κάθισαν ο Κώστας και 4 συνεργάτες και φίλοι του, οι οποίοι σχολίασαν το βιβλίο. Τα πολύ κολακευτικά σχόλια και λόγια που ειπώθηκαν, απλώς επιβεβαίων την ιδέα που σχηματίζει κάποιος ο οποίος συναντά για πρώτη φορά τον Κώστα το Στοφόρο.

Το βιβλίο του είναι ένα χρήσιμο και ταυτόχρονα χρηστικό βιβλίο για ένα πολύ δύσκολο θέμα. Το θέμα του να γίνεσαι για πρώτη φορά γονιός (ο ίδιος πλέον είναι ευτυχής πατέρας τριών παιδιών). Ο συγγραφέας, μοιράζεται με τον αναγνώστη τις εμπειρίες και τις αναζητήσεις του στην προσπάθεια του να καταλάβει πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το χάσμα μεταξύ θεωρίας και πράξης στην ανταρσία των παιδιών. Με απλότητα και χιούμορ, βοηθά τους γονείς να βρουν απαντή-

σεις σε ερωτήματα, όπως "Τι πρέπει να κάνουμε τις πρώτες ώρες της ζωής του παιδιού μας;", "Ποια είναι τα βασικά στάδια της ανάπτυξης του?", "Πώς θα κάνουμε πιο αρμονικές τις σχέσεις του παιδιού μας με το φαγητό?", "Πώς θα επιλέξουμε τον κατάλληλο παιδιάτρο" και πολλά άλλα.

Διαβάζοντας το βιβλίο αυτό, καταλαβαίνει κάποιος πως γράφτηκε από έναν άνθρωπο ο οποίος όχι μόνο αγαπάει πάρα πολύ τα παιδιά του, διότι οι μάντηρες της επιβραβεύει, αλλά από έναν πατέρα ο οποίος πραγματικά αφεύγει χρόνο, ίσως τον πολυτιμότερο χρόνο για την ανάπτυξη ενός παιδιού, συμμετέχει ενεργά στο μεγάλωμα του παιδιού και είναι πραγματικά δίπλα του σε κάθε στιγμή του.

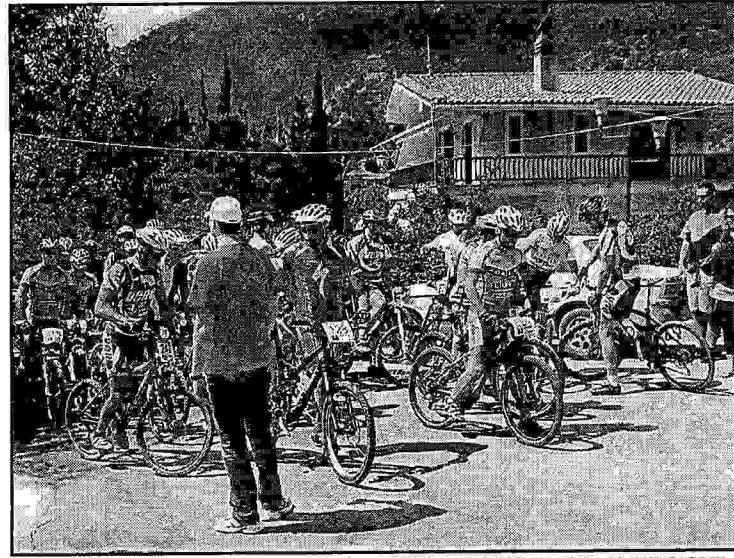
Ο Κώστας μοιράζεται τις εμπειρίες του ως πατέρας και στην ιστοσελίδα που διατηρεί (www.stoforos.blogspot.com) και δίνει ραντεβού μαζί μας το Σεπτέμβριο, οπότε θα κυκλοφορήσει και το δεύτερο βιβλίο του "Ημερολόγιο ενός πατέρα (2) - Όποιος αγαπάει εκ-πατέντευ/Από τα πρώτα βήματα μέχρι και τό σχολείο".

Ο σημερινός κόσμος στον οποίο ζούμε, διότου ο αιμοραλιμός συνοδεύεται από τον κυνισμό

Ο Σύλλογος Γυναικών Καστελλίων Φωκίδος στα πλαίσια των εκδηλώσεων για το έτος 2008, έως σήμερα πραγματοποίησε τις παρακάτω εκδηλώσεις:

20 Ιανουαρίου κόψαμε τη Βασιλόπιτα του Συλλόγου μας.

27 Ιανουαρίου παρακο-

Οι ποδηλάτες δίγονο πριν τον αγώνα MARATHON M.T.B. OPEN CUP.

λουθήσαμε θεατρική παράσταση στην ΑΘΗΝΑ στο ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΡΟΚΕ.

21 Φεβρουαρίου οργανώσαμε και πραγματοποίησαμε 8ήμερη εκδρομή στην ΤΥΝΙΣΙΑ.

8 Μαρτίου πραγματοποίησε ο Αποκριάτικος χορός μας στο κέντρο Ευαγ. Κάντζου.

16 Μαρτίου συμμετείχαμε με παραδοσιακά φαγητά στην τηλεοπτική εκπομπή Κυριακή στο χωριό με την ERT3.

25 Μαρτίου πραγματοποίησε η καθιερωμένη αρτο-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΝ

με στη διεθνή έκθεση ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ στην Ανθούσα Αττικής, φιλοξενούμενοι στο περίπτερο της ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΦΩΚΙΔΑΣ, παρουσιάζοντας τοπικά προϊό-

ντα. Ε., ξεναγηθήκαμε στα Μεταλλευτικά πάρκα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος και στη συνέχεια επισκεφθήκαμε το ΒΑΓΟΝΕΤΟ και το ΜΟΥΣΕΙΟ του Μεταλλείου.

17 Μαΐου διοργανώσαμε εκδήλωση για τη γιορτή της ΜΗΤΕΡΑΣ, με μεγάλη συμμετοχή των Γυναικών στο Κέντρο του Στάθη Αγαπητού.

18 Μαΐου ο Σύλλογος Γυναικών και ο Πολιτιστικός Σύλλογος συνδιοργάνωσαν στα Καστέλλια τον 2ο ΧΩΜΑΤΙΝΟ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ MARATHON M.T.B. OPEN CUP.

ΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΔΕΙΞΕΩΝ. Μετά τα αγωνίσματα, μοιράστηκαν σε μικρούς και μεγάλους γλυκά και αναψυκτικά, ενώ οι μικροί μας φύλοι διασκέδασαν με μουσική και κλόουν. Στους νικητές δόθηκαν ως έπαθλα ποδήλατα, επιτραπέζια παιχνίδια και δερμάτινες μπάλες, ενώ σε όλα τα παιδιά μοιράστηκαν παιχνίδια και βιβλία.

Χορηγοί της εκδήλωσης ήταν οι κυρίες Πόπη και Νίκη Μοσχολιού - Χρυσόστομος Στοφόρος - Κώστας Κεφαλάς - Κώστας Αυγερινός - Μαρία Μαργώνη - Σούπερ Μάρκετ Κουλαρμάνη.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου
Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2008

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καστελλίων με απόλυτη επιτυχία διοργάνωσε την πολιτιστική εβδομάδα και η συμμετοχή των συγχωριανών μας ήταν πολύ μεγάλη.

16 Αυγούστου ημέρα Σάββατο: Η βραδιά νεοκαίσας όπως κάθε χρόνο στον χώρο του Αγίου Νικολάου. Ορη π νεοκαία παρούσα. Χορός κέφι γένεται.

• **18 Αυγούστου Δευτέρα:** Θεατρική παράσταση από την Θεατρική ομάδα Σπερχειάδας, με το έργο του Ζώρζ Φέυντω «Ράφτης Κυριών». Νέοι τα παλαντούχοι ηθοποιοί, έδωσαν μια ωραία παράσταση και απέσπασαν τα χειροκροτήματα των θεατών.

• **21 Αυγούστου ημέρα Πέμπτη:** Φεστιβάλ παραδοσιακών χορών, το έκτο κατά σειρά. Ελαβαν μέρος: Το χορευτικό Νέας Μαγνησίας Λαμίας, το χορευτικό Δήμου Δαύλειας, το Χορευτικό του Λαογραφικού Συλλόγου Ποιλιδρόσου και το Χορευτικό Πολιτιστικού Συλλόγου Προσπίλιου. Ακόμη και τα τρία τμήματα του Πολιτιστικού Συλλόγου του Χωριού μας, το Μικρό το Μεσαίο και το Μεγάλο.

Το ένα καλπίτερο από το άπλι παρουσίασαν ποικιλία Δημοτικών χορών από πολλά μέρη της πατρίδας μας και σοις παρευρέθησαν απόλαυσαν ένα σπάνιο θέαμα. Είναι εκπληκτική η ακρίβεια εκτέλεσης των χορών, απλά και το κέφι που μεταδίδουν στους παρευρισκόμενους.

• **22 Αυγούστου ημέρα Παρασκευή παραμονή.**

Εψάπι Μέγας Εσπερινός στην εκκλισία του Αγίου Γεωργίου. Μαζεύτηκε σχεδόν όποιο χωριό στην μικρή εκκλησία που γέμισε, απλά και ο περίβολος χώρος. Οι ιερείς τέλεισαν την θεία Λειτουργία με κατάνυξη και ευλάβεια.

• **22 Αυγούστου ημέρα Παρασκευή**

Η βραδιά αφιερωμένη στο Λαϊκό και Ρεμπέτικο τραγούδι με τον Γιώργο Τζώρτζη. Ακούστηκαν πολύ καλά τραγούδια και ο κόσμος διασκέδασε και χόρεψε μέχρι πρωΐας. Φαινόμενο παρουσίας στο χωρό ο Βαγγέλης Μακρής που παρόλο κουρασμένος από τις ασκοτήσεις του, χόρεψε ασταμάτητα και ήτεβεντικά, τηρώντας μάριστα και αρκετά από τα

παπιά έθιμά μας.

• **23 Αυγούστου ημέρα Σάββατο**

Δημοτική βραδιά με μια ωραίοτατη ορχήστρα με τον Μ. Αχαρινόπουλο κλαρίνο, Α. Παπιά Κρουστά, Α. Κατσιγάννη σαντούρι, Γ. Φράγκο βιολί, Χρ. Ζώτο λαούτο. Τραγούδισαν ασταμάτητα ο Σπύρος Σιώπης και η Ελένη Λαζάρου, κομπανία που γνωρίζει καλά να διασκεδάζει και να παρασύρει τον κόσμο στην διασκέδαση και τον χορό, αποδίδοντας αποκλειστικά παραδοσιακά Δημοτικά τραγούδια.

Θα πρέπει να σημειώσουμε την καλή οργάνωση όλων των εκδηλώσεων από τα παιδιά του Πολιτιστικού Συλλόγου του χωριού μας. Καλή ήταν και η εξυπηρέτηση στα εδέσματα και ποτά που προσέφεραν. Ο καιρός ήταν ζεστός, όμως το αεράκι από την στενή, δρόσιζε ασταμάτητα τους παρευρισκόμενους στο χώρο του Δημοτικού Σχολείου.

Το πανηγύρι ήταν εμπλουτισμένο και με μαλί της γριάς, πουκουμάδες, εργαλεία, βιβλία κ.τ.λ. Χρόνια πολλά και του χρόνου καλπίτερα.

Το ποτάμι

Ξημέρωσε και πάλι άλλο ένα φωτεινό πρωϊνό στη Δωρική Τετράπολη. Η διάθλαση του φωτός βάφει τον Παρνασσό, τη Γκιώνα και το Καλίδρομο ένα γύρω όλη τη γκάμα του γκρίζου, μπλε και πράσινου. Κάπου αμυδρά ακούγεται ένα κοπάδι να κουδουνίζει, ένα γαϊδουράκι ξεχασμένο απ' τα παλιά να ευχαριστεί κι αυτό το Θέο.

Τραβών δυό γουλιές καφέ κι ένα κουλούρι, βγαίνω απ' το κατώφλι και στρίβω ίσια κάτω για το ποτάμι. Με κάθε βήμα το ακούω να γουργουρίζει και πιο καθαρά. Περνών μέσα απ' τ' ασπαρτα χωράφια κοιτώντας ολοένα προς τα κάτω τα μερμύγκια στρατιές στη σκονισμένη γη, δουλευταράδες του καλοκαιριού να μαζεύουν σπόρια καβάντζα για τα κρύα του χειμώνα.

Ενα ταπέτο από ξερά φύλλα με δύο μεγάλα σχοίνια να στέκονται φρουροί στην είσοδο και μετά νερό, άφθονο νερό που φλυαρεί με τις πέτρες και τις τεράστιες γυμνές ρίζες απ' τα παλιά πλατάνια. Κάθομαι στην άκρη ενός ασπρου βράχου κι αφονγκάραζομαι. Το κουδουνίσμα του κοπαδιού τώρα σκεπάζεται απ' τους ήχους του νυρού στοιχείου κι ενός απέραντου κόσμου που υπάρχει χάρις σ' αυτό.

Λογής έλυτρα κάνουν χαμηλές πτήσεις πάνω απ' τις λείες πέτρες, τις σμιλεμένες στην τελειότητα απ' το νερό και το χρόνο. Αλογάκια της Παναγίας

ας με φαντασμαγορικά ιριδίζοντα φτερά και σώμα βαμμένο μπλε που ηλεκτρίζει, γυρίνοι που ξεγλυνστράνε ανάμεσα στις πέτρες της όχθης, ένα καβουράκι κάτασπρο τρέχει στο πλάι να κρυφτεί, η χελώνα που πλησιάζει κουρασμένη απ' το φόρτο την όχθη να ξεδιψάσει.

Από παδί, εδώ ήταν ο τόπος που γινόμουνα ένα μ' εμένα, κοιτώντας το νερό που φεύγει απ' τη μια άκρη βιαστικά στην άλλη και μετά χάνεται πέρα στη στροφή με το μεγάλο πλάτανο, χαιδεύοντας τις πέτρες στο πέρασμά του, σκορπώντας τη ζωή. Όπου υπάρχει νερό υπάρχει ζωή.

Ιδέα και εικόνα πρωτόγονη και διαχρονική. Κάπου ίσως σήμερα η εικόνα ν' αλλάζει στιγμιαία απ' τη νάυλον τσάντα ή το πλαστικό μπουκάλι που ταξιδεύουν κι αυτά στη ροή για να χαθούν στη στροφή με το μεγάλο πλάτανο.

Ακούω το ρολόι της εκκλησίας και συνειδητοποιώ ότι πρέπει να γυρίσω σπίτι για τις δουλειές της ημέρας, απαραίτητες για τη λειτουργία μιας οικογένειας. Γεμίζω βαθιά τα πνευμόνια μια τελευταία φορά με την ευωδία της άγριας μέντας πριν πάρω την ανηφόρι της επιστροφής. Και το ποτάμι συνεχίζει να τρέχει παίρνοντας μαζί του τα μυστικά του βουνού που κατεβαίνει και τους απόχους των προγόνων μου.

ΙΟΛΗ

Τσουβαλοδρομίες. Αναβίωση μαθητικών αγώνων 2008.

κλασία στην εκκλησία του χωριού μας.

4 Απριλίου παρακολουθήσαμε τη λειτουργία των χαρτεισμάτων στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου στο Γαλαξείδι.

I ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ...

ΑΡΑΔΕΣ... Λίγο πολύ όλοι οι χωριανοί μας έχουν φέτος περιβόλι με όλα τα ζαρζαβατικά. Το πρόβλημα όμως παρουσιάθηκε έντονα στο πότισμα. Κάποτε που είκαμε τα καπνά, όλα τα χωράφια που σήμερα είναι μπαΐρια, ποτίζονταν και τα καπνά ευδοκιμούσαν.

Φέτος όμως κάθε χρόνο μπάκιαν αράδες και ο καθένας μπορεί να ποτίζει κάθε 6 μέρες. Το σύστημα δεν δουλεύει και καθημερινά δημιουργούνται τσακωμοί μεταξύ των συγχωριανών μας. Πολλοί θέλουν να ποτίσουν τα περιβόλια τους και το νερό κάπου πάει καμένο.

ΑΝΑΠΑΥΤΙΚΑ στον ίσκιο που προσφέρουν τα στέκια του χωριού μας, απολαμβάνουν τα ποτά τους και τη κουβέντα πάει σύννεφο.

Ιστορίες από παλιά με αστεία και σοβαρά συμβάντα, ιστορίες από πολέμους. Όμως συζητούνται έντονα και τα σημερινά προβλήματα. Τα γενικά, αλλά και τα ειδικά του χωριού μας. Εντοπίζονται όλα τα προβλήματα, συζητούνται και προτείνονται λύσεις σωστές. Και όλοι συμφωνούν. Καθώς η ώρα περνάει ένας ένας που νυστάζει, αποχωρεί και πάει για ύπνο. Την επομένη αρχίζουμε πάλι απ' την αρχή και ακολουθείτε το ίδιο σενάριο. Ολα μέχρι εκεί. Παραπέρα τίποτα. Δε βαριέσε, κάποιος άλλος θα μπει μπροστά.

Η ΕΥΚΟΛΗ λίστα είναι και η απαράδεκτη. Κάποιοι συγχωριανοί μας, βρίσκουν ευκολία να πετάξουν τα σκουπίδια τους στο αυλάκια του ποτιστικού νερού. Και όχι μόνο σκουπίδια, αλλά και νερά λάτρας και πλυντηρίων. Και έχουμε απ' όλα. Μυρωδιές, μύγες, κουνουόπια και σκουπιδόποιο εκεί που καταλήγει το αυλάκι. Ενα από τα κακά ελατώματα μας.

ΚΛΕΙΝΟΝΤΑΣ τα σχολεία άρχισαν να έρχονται στο χωριό συγχωριανοί, που ζουν στις πόλεις. Οι παπούδες στη μεγάλη τους χαρά να κρατήσουν τα εγγόνια. Τα παιδιά βρίκαν ελευθερία, άπλα και

II ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ...

Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ δεν ήταν μόνο ο μίνας διακοπών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, ήταν και ένας μίνας γερμάτος από Θρησκευτικές εκδηλώσεις. Οι παρακλήσεις που γίνονται κάθε χρόνο από 1-15 Αυγούστου, ο ιερέας μας άνοιξε όλες τις εκκλησίες του χωριού μας διαδοχικά και έτσι να εκκλησιαστούν όλοι οι συγχωριανοί μας.

Πανηγυρικά ήταν η Θεία λειτουργία στις 15 Αυγούστου, γιορτή της Κοίμησης της Υπεραγίας Θεοτόκου και γέμισε η εκκλησία παστούς. Γιόρταζαν και η Μαρίες και το χωριό μας έχει πολλές.

ΣΤΙΣ 22 ΑΥΓ. ημέρα Παρασκευή εψάλο Μέγας Εσπερινός στον Άγιο Γεώργιο, όπως κάθε χρόνο παραμονή της Γιορτής Απόδοσης Κοίμησης της Θεοτόκου.

ΣΤΙΣ 25 ΑΥΓ. Δευτέρα Νυχτερινή λειτουργία στον Άγιο Αθανάσιο στον Παλιοχλωμό. Για δεύτερη φορά οργανώθηκε

έπαιζαν ασταμάτη, με μπάλες και ποδόλατα. Μερικοί συμπλήρωσαν τα θαλάσσια μπάνια τους, πηγαίνοντας άλλοι προς Μαλιακό και άλλοι προς Κορινθιακό.

Ηρθαν όμως και από τα μακρινά ξένα. Ο κ. Νικ. Πιπέλιας και η σύζυγός του Τούλα, ο κ. Σταμάτης (Τάμης) Πιπέλιας, πέρασαν ένα μίνα στο χωριό μας. Η κ. Ιόλη Κάλλιαν - Χαλασσά ήρθε με τα παιδιά της από το Λονδίνο και πέρασε μέρος των διακοπών της στο χωριό, όπως κάθε χρόνο.

Η κ. Νίνα Βάρσου και ο σύζυγός της Τζών Πασσαλάρης και τα δύο παιδιά τους ήρθαν από Νέα Υόρκη. Ο κ. Χαρ. Τσάκαλος για του Θεοτόκη, επισκεύασε το παλιό μαγαζί του Χαρλαμάκη και το μεταρρύφωσε σε όμορφη κατοικία, πέρασε τις διακοπές του με πολλούς συγγενείς από Κύπρο. Έντονη επίσης ήταν και η παρουσία και άλλων Κυπρίων συγγενών των θυγατέρων του Ασημάκη Κουδούνα, που όλοι τους αγαπούν το χωριό μας. Ο Γιάννης Νικ. Μακρής ήρθε από Καναδά, όπου κάνει μεταπτυχιακές σπουδές και πέρασε τις διακοπές του στο χωριό μας.

Ευχόμαστε το οξυγόνο της Γιάννας να τους δώσει δύναμη να περάσουν καλό κειμόνια και να μας ξανάρθουν πάλι του χρόνου.

ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΕ ο άνθρωπος να οδηγεί μέσ' το χωριό με φόβο απυκίνατος, λόγω κακής ορατότητας που παρουσιάζεται από τα δένδρα και θάμνους, όπου κλείνουν τον δρόμο. Πάρε τα εργαλεία του και σε μισή ώρα έκωψε ότι εμπόδιζε την καλή ορατότητα στον δρόμο, μπροστά σε εγκαταλειμένο σπίτι στο χωριό μας. Εκαμε την δουλειά κάποιου άλλου, αλλά η εθελοντική προσπάθεια ενός γαμπρού που αγαπάει το χωριό μας αξίζει τουλάχιστον ευχαριστίες μας, με την ευκαί, ότι κάποτε ο εθελοντισμός να γίνει συνήθεια σε όλους μας.

ΚΛΕΙΝΟΝΤΑΣ τα σχολεία άρχισαν να έρχονται στο χωριό συγχωριανοί, που ζουν στις πόλεις. Οι παπούδες στη μεγάλη τους χαρά να κρατήσουν τα εγγόνια. Τα παιδιά βρίκαν ελευθερία, άπλα και

νύκτερινή λειτουργία στο μικρό εξωκλήσι με ξεκωριστή σημασία, σ' ένα ίσου ύψους περιβάλλον στην ερημιά του βουνού.

Οι ιερείς λειτούργουσαν με λιτότητα και ευλάβεια και οι πιστοί εκκλησιαστικαν με ιδιαίτερη προσοχή και ευσέβεια.

Οι κυρίες μοίρασαν πρόχειρα εδέσματα και αναγυρτικά. Δεν έλειψαν και κάτι κοντοσύρφιλα. Το βουνό ανοίγει την όρεξην.

29 ΑΥΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ. Γιορτή της αποτομής Τιμ. Κεφ. Ιωάννου Προδρόμου. Ξαναζωντάνε το Παλιοκαστέλλι. Η θεία λειτουργία στον Αν Γιάννη. Γέμισε ο δρόμος αυτοκίνητα και η εκκλησία με πιστούς, αλλά και απ' έξω στον ίσκιο. Με τη πέρας της Θείας λειτουργίας όλοι σκεδόν οδηγήθηκαν στο Χάνι του Ζαγγανά, αναζητώντας λίγη δροσιά για καφέ αλλά και ντοστίσμα φαγητό. Η γιορτή ήταν νηστεία.

25 ΑΥΓ. ΔΕΥΤΕΡΑ. Νυχτερινή λειτουργία στον Άγιο Αθανάσιο στον Παλιοχλωμό. Για δεύτερη φορά οργανώθηκε

ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΩΡΙΚΩΝ & ΔΡΥΟΠΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ιδρυσις - Σκοπός)

(Συνέχεια από τη σελίδα 1) τις ορθές παρατηρήσεις και παρεμβάσεις του Προσδευτικού μας Συλλόγου, δια του Προέδρου μας Αθ. Γραμματικού, ο βασικός σκοπός είναι η συγκέντρωση όλων των μέχρι σήμερα στοιχείων, μελέτες και απόψεις, τα αντικείμενα, τα οποία πήρε η αρχαιολογική υπηρεσία και άστι οι Ιωνες και οι Δωριείς, και πιο πολύ οι Δωριείς. Για τούτο χτίστικε και ο Πάρθενός με Δωρικό Ρυθμό. Σεμνή και απέριττος η γλώσσα του Πινδάρου και Ρητές και Σύντομες Προσταγές ήσαν οι Νόμοι του Λυκούργου, χωρίς προνόμια και παραθυράκια (Κερκόπορτες...).

Επειδή όλα αυτά είναι σκρηπτικά και επειδή νεόκοποι «μελετητές» την αρχαία Δωρίδα μεταθέτουν στο Λιδωρίκι, την Κίβωτό του Δευταλίω-

η μισή χιλιάδα πτυχιούχων που έχουν ρίζα Καστελλιώτικης στην οποία εγγραφούν και συνδράμουν αυτή την Εθνική προσπάθεια μας. Γραφεία οδός Σταδίου 51/2ος όροφος, τηλ. 3214871 (Γ. Πουρνάρας, Γ. Χαμηλός) και ώρες 11.00-13.00 καθημερινά. Το Οινοχώρι ανταποκρίθηκε ήδη, δλοι.

B. ΔΩΡΙΕΥΣ

Διαδικτιακοί Καστελλιώτες

(Συνέχεια από τη σελίδα 1) δευθερου χρόνου του, ασχολούμενος με το χωριό μας. Ο ίδιος εξωμοδογείται:

Πιστεύω η δουλειά αυτή να φανεί κρίσιμη σε αρκετούς. Το μόνο για το οποίο είμαι σίγουρος, είναι ότι η συγκεκριμένη εργασία με γέμισε πλήρως με αισθήματα χαράς και το κόστος και ο χρόνος που αφιέρωσα σε αυτή σίγουρα το άξιαν και με το παραπάνω.

Οι ευχαριστίες μας και η ευγνωμοσύνη στον Κώστα και στον Πάνο είναι δεδομένες. Είμαστε σίγουροι ότι και οι δύο θα γίνουν παράδειγμα και σε άλλους νέους επιστήμονες Καστελλιώτες. Αξίζει το χωριό μας.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Διορθώνουμε, ότι ο συγχωριανός μας Λ. Κοντολάτης και το ταξί του δεν είναι έδρα τα Καστελλα, αλλά την Μαργιολάτα.

Έδρα ταξί στα Καστελλα εχουν:

1. Ο Τάκης Μάνδαλος τηλ. 22650-91314 κιν. 6944368611.
2. Ο Κώστας Πολύχρονος τηλ. 6977318733.

Πρόθεση δεν είχαμε να αλλάξουμε την επικρατούσα κατάσταση και ισοροπία. Ούτε μπορούμε. Άλλωστε όλοι είσαστε σωστοί επαγγελματίες καταξιωμένοι από τον κόσμο.

ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΕΣ:

ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΤΙΣ
ΑΓΟΡΕΣ ΣΑΣ ΑΠΟ
ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ,
ΒΟΗΘΑΤΕ ΕΤΣΙ
ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΣ ΜΑΣ

Τα προβλήματα της κυκλοφορίας μας όλοι και πληθαίνουν. Η εφημερίδα μας δεν έχει δικούς της πόρους γ